

Je hersens in de pot vinden

Dit boek is tot stand gekomen in samenwerking met
Sint Lucas Creative Community, Boxtel
Libra Revalidatie & Audiologie, Eindhoven

Camiel Wijffels

JE HERSENS IN DE POT VINDEN

Als je het allemaal even niet meer weet
Een boek voor volwassenen met hersenletsel

Op een dag
ben je niet meer dezelfde
die je altijd bent geweest

Dat is de dag waarop je innerlijk
nieuw leven ingeblazen wordt

Opgedragen aan mijn vrouw Monique
en mijn kinderen Sybren, Ivar en Hymke

Sint Lucas, Creative community

Sint Lucas ontwikkelt zich als een creative community die midden in de samenleving staat. Sint Lucas verbindt leerlingen, studenten en medewerkers met oud-studenten, het bedrijfsleven, andere scholen en culturele instellingen. Binnen en buiten de school, online en via social media, 24/7 en over de landsgrenzen heen werken wij samen aan een toekomst in de creatieve industrie.

www.sintlucas.nl

Camiel Wijffels

Je hersens in de pot vinden

© 2018, Uitgeverij U2pi BV

www.jouwboek.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door opnamen, fotokopieën of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 9789087597900

VOORWOORD

Voor volwassenen met hersenletsel

Plotseling gaat het licht uit. Je begint te wankelen, je mondhoek gaat hangen en je spreekt ineens wartaal. Dat zijn de signalen van een beroerte. En dat kan iedereen treffen, jong en oud.

Het is mij ook overkomen, op 14 september 1994. Ik was 28 jaar oud en in de bloei van mijn leven. Net afgestudeerd en druk bezig met mijn eerste baan. Op die bewuste dag begon mijn leven opnieuw. Ik moest alles van vooraf aan leren, en ik heb jarenlang gevochten om mijn vertrouwde capaciteiten terug te winnen. Pas sinds september 2011 realiseer ik me dat ik blijvend beperkt ben in mijn mogelijkheden.

Jaarlijks worden ruim honderdduizend Nederlanders getroffen door niet-aangeboren hersenletsel, of NAH. Door een beroerte, een ongeluk of anderszins. Dit boek geeft steun aan volwassenen met hersenletsel. Hier wordt in eenvoudige bewoordingen uitgelegd hoe het leven van de getroffene er uit kan zien. Vanaf het eerste moment in het ziekenhuis tot enkele maanden later.

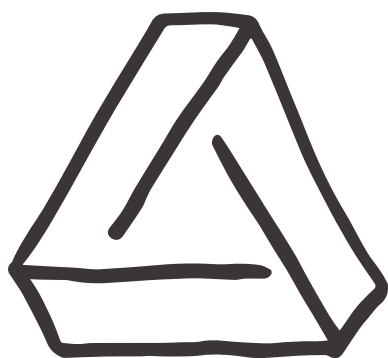
Wat dit betekent voor de partner wil ik ook niet onbelicht laten. Want die wordt eveneens zwaar geraakt door het hersenletsel van zijn of haar maatje. Voor het gemak schrijf ik in dit boek overal *partner*, maar daar kan net zo goed *naast betrokkene*, *goede vriend* of *familielid* gelezen worden. Of *ouders*, of *kinderen*. Voor de partner heb ik een apart hoofdstuk gereserveerd.

Door dit boek te lezen, wordt voor de getroffene én de partner zichtbaar wat er allemaal kan gaan veranderen. Hoe je hele leven op zijn kop gezet kan worden. En welke aanpassingen je moet doen voor je balans kunt vinden. Hopelijk biedt dit boek voldoende handvatten om verder te gaan.

Achterin heb ik een aantal verwijzingen naar nuttige websites en boeken opgenomen. Deze laatste voor als er behoefte is aan meer diepgang. Hier staan ook een aantal veel voorkomende problemen en mogelijke oplossingen. Deze kunnen gebruikt worden als leidraad, wanneer de getroffene zijn leven weer oppakt. Ik heb ter afsluiting nog mijn persoonlijk verhaal toegevoegd, vanaf 1994 tot twintig jaar daarna.

Dit boek is bedoeld voor de getroffene met NAH. Hoe die het hersenletsel beleeft en waar hij of zij tegenaan kan lopen. Voor dit boek put ik uit mijn eigen ervaringen en uit die van anderen. Ik beschrijf de problemen die een getroffene kan ervaren en mogelijke oplossingen. Hoewel mijn verhaal geldt voor veel volwassenen met NAH, beleeft iedere getroffene het hersenletsel op een andere manier. Ieder verhaal is bijzonder, persoonlijk en uniek. En ieder verhaal is het waard om verteld te worden. Dit is *mijn* verhaal.

Camiel Wijffels
Helvoirt, januari 2015

PROLOOG

Een onbeschrijflijke beleving

Eigenlijk kan ik helemaal geen boek schrijven
Want een boek heeft structuur nodig
En dit verhaal bestond in mijn hoofd uit losse zinnen
Een samenklontering van verward gekrabbel

Na enige tijd begon hier regelmaat in te komen
Pagina's werden gesplitst of samengevoegd
Hoofdstukken werden toegevoegd of verwijderd
Heel langzaam begon mijn boek vorm te krijgen

Er zijn voortdurend gedachten in mijn hoofd
Verwarrende en verstrooiende gedachten
Ik probeer een hele zin op te schrijven
Maar het einde is alweer uit mijn hoofd verdwenen

Het is moeilijk om lijn, in mijn gedachten te krijgen
Om de gedachtekronkels één kant op te sturen
Zodra een kronkel wint, wordt dat de nieuwe lijn
En ik vergeet waar ik gebleven was

Steeds weer overlezend wat ik heb geschreven
Aandachtig de hoofdlijn proberen vast te houden
En dat ruim twee jaar, hooguit een uurtje per dag
Hierdoor kreeg het boek de uitstraling die het nu heeft

Ervaar, onderga en beleef dit verhaal met volle teugen
Want eigenlijk had ik dit onmogelijk kunnen schrijven

Camiel

Het dagboek

Vanaf 14 september 1994 heeft mijn vrouw Monique een dagboek bijgehouden. In de loop van dit verhaal worden uit dit dagboek enkele toepasselijke delen geciteerd.

Dagboek

Lieve Camiel, ik heb besloten om maar een soort dagboek bij te houden, want misschien zijn er wel een hele hoop dingen die langs je heen gaan.
Monique

INHOUD

Je wordt wakker	12
Je kamer	16
Je hersenletsel	20
Je revalidatie	24
Je komt thuis	28
Je relatie	32
Je omgeving	36
Je werk	40
Je gaat verder	44
Je toekomst	48
De partner	52
Je wegwijzer	56
Je schrijver	62

JE WORDT WAKKER

Je wordt wakker

Je ogen gaan open
een glazige blik

Drukte op de achtergrond
monden bewegen

Een bekende geur
zonder betekenis

Je vindt alles goed

Onbekend. Je ziet alles voor het eerst. De deken, het bed, de muur. Voor jou is alles nieuw. Geen herkenning. De tijd lijkt stil te staan. Je laat het over je heen komen. Zonder tegenstribbelen.

JE WORDT WAKKER

Het is ochtend

Buiten is het licht
schimmen lopen rond je bed
ze zorgen voor je

Je leeft in het nu
geen toekomst of verleden
alleen dit moment telt

Je wordt gewassen
het plassen gaat vanzelf
ze helpen met eten

Daar is de zuster

Het ziet er allemaal bekend uit. Het gordijn, het toilet, de gang. Eten wordt gebracht en gehaald.

Je wilt nadenken over wat er gebeurt. Maar je gedachten lopen leeg. Telkens weer. Je laat het maar gaan. Je kunt je niet verweren. Je wordt geleefd.

JE WORDT WAKKER

Je ligt in bed

Op het kastje ligt een boek
je bladert het door
je probeert te lezen
je bent de draad kwijt

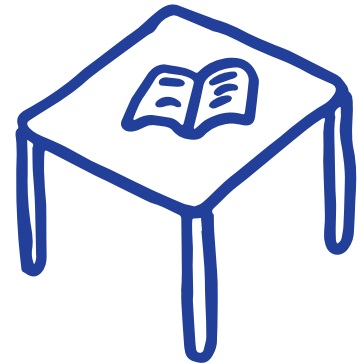
De dokter legt het uit
het gaat veel te snel
je knikt begrijpend
je snapt het niet

De televisie gaat aan
zoekend zap je rond
je kijkt in een vlaag
het zegt je niets

Je slaapt snel

De ene hand beweegt. De vingers ook. De andere hand blijft stil liggen.
Alsof hij van een ander is. Alles krijgt weer kleur. Er is meer vastigheid. Je herkent dingen. Een bril, de bloemen, de spiegel.
Er lopen mensen af en aan. Je hoort ze praten. Maar je kunt er geen touw aan vastknopen. Flarden komen boven drijven. Herinneringen, afwisselend. Geen houvast.